

Pozměňovací návrh k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk 984

Výslovné zakotvení ochrany jakékoliv držby v posesorním řízení

Předkládá Dominik Feri

Změna:

1) V ČÁSTI DRUHÉ čl. III se vkládá nový novelizační bod:

1. V ustanovení § 178 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a vkládá se nový odstavec 2, který zní:

„(2) Vyloučeny jsou námitky o právu k držbě a o její povaze.“

Odůvodnění:

V řízení o žalobách z rušené držby (v tzv. posesorním řízení) je tradičně už od dob obecného zákoníku občanského¹ poskytována ochrana držbě, a to držbě jakékoliv. Může jít o držbu kvalifikovanou (tj. řádnou, poctivou a pravou), ale i o držbu nepořádnou, nepoctivou a nepravou. I taková držba je v rámci posesorního řízení chráněna.

V obecném zákoníku občanském bylo toto výslovně zakotveno.² V současné hmotněprávní úpravě již takové explicitní vymezení nenalezneme. To vzbuzuje u adresátů i u soudů pochybnosti, zdali je nekvalifikovaná držba chráněna či nikoliv.

Vedle toho vyplývalo uvedené i z procesní úpravy, z civilního řádu soudního (ČŘS).³ Z ustanovení § 457 ČŘS se podávalo: „Jednání budiž omezeno na objasnění a důkaz skutečného stavu poslední držby a nastalého rušení a **buďte vyloučeny všechny výklady o právu k držbě, o titulu, o bezelstnosti neb obmyslnosti držby, nebo o případných nárocích na náhradu.**“

Tím byl dán zákonodárcem jasný pokyn aplikační praxi, že nemá přihlížen k tzv. petitorním námitkám, tedy námitkám vztahujícím se k tomu, jakou povahu má držba. Povaha držby není pro posesorní řízení významná, neboť (jak již uvedeno) je chráněna jakákoliv rušená držba. A to i držba takového práva⁴, které neexistuje.⁵ Ott uzavírá: „*Lhostejno jest, zdali držba žalobcova byla pořádná, pořádná, pravá.*“⁶

Třebaže podle současné úpravy má soud zkoumat toliko existenci poslední držby a její svémocné rušení stává se, že soudy povahu držby (tj. zda je řádná, poctivá a pravá) zkoumají a pokud není držba kvalifikovaná, tak jí v posesorním řízení ochranu nepřiznají.⁷ Takové závěry jsou ale zcela nesprávné, v rozporu se zákonnou úpravou, judikaturou i závěry držební nauky. I v současné úpravě má být ochrana poskytnuta i nekvalifikované držbě, k čemuž dochází doktrína⁸ i praxe.⁹

¹ Císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s., obecný občanský zákoník rakouský

² § 339 OZO: „*At' je držba jakákoliv, nikdo není oprávněn, aby ji svémocně rušil.*“ či v ABGB: „*Der Besitz mag von was immer für einer Beschaffenheit sein, so ist niemand befugt, denselben eingenmächtig zu stören.*“

³ Civilní řád soudní č. 113/1895 ř.z.

⁴ V tehdejší úpravě bylo rozlišováno mezi držbou věci a držbou práva. Nyní se prosadila tzv. jednotná konstrukce držby a držba věci se projevuje jako držba vlastnického práva k ní

⁵ RANDA A., ŠIKL, H. Držba dle rakouského práva v pořádku systematickém. Praha, 1890, reprint Wolters Kluwer, 2008, s. 99.

⁶ OTT, E. Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního. Díl II. Praha: Nákladem České akademie císaře Františka Josefa I. Pro vědy, slovesnost a umění, 1898, s. 312.

⁷ Srov. např. Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 č. j. 12 C 39/2016 – 36 ze dne 14. července 2016 či Usnesení Okresního soudu ve Frýdku-Místku č. j. 41 C 72/2015 – 88 ze dne 26. října 2015

⁸ SPÁČIL, J. a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 114.

Přesto se jeví vhodné postavit to najisto i v zákoně, aby žalovaní jasně věděli, že se ve vyjádření k žalobě nemají zaobírat otázkami petitorními a netvrdit skutečnosti o povaze držby a o tom, že držba držitele je nekvalifikovaná. K tomu soud v posesorním řízení nepřihlédne a přihlédnout ani nemůže, neboť to je otázkou petitoria. V tom je odpovídáno na otázku *quid iuris* a soud rozhoduje ve sporu o lepší právo.

Navrhuji proto včlenit do ustanovení § 178 OSŘ nový odstavec 2, který by výslovně stanovil, že jsou vyloučeny námitky o právu k držbě a o povaze držby, tj. posesorní námitky.

S uvedenou změnou je počítáno i v rámci rekodifikačních snah a tvorbou nového procesního kodexu.¹⁰ Jeví se vhodné proto petitorní námitky výslovně vyloučit v této minimalistické podobě již nyní. Není nutné nyní včleňovat výslovně přípustnost námitky nepravé držby a vypuzení z držby, poněvadž ta se sdostatek jasně podává z hmotněprávní úpravy.¹¹ Stejně je tomu tak i u námitky zajištění se cestou práva podle § 1004 odst. 1 OZ. Nároky na náhradu škody v posesorním řízení se v praxi vůbec nevyskytují a skutečnost, že náhradu škody lze pohledat toliko v petitorním řízení je nadto výslovně uvedena v ustanovení § 179 OSŘ.

⁹ Např.: Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 4306/18 – 1 ze dne 21. května 2019, Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 8 Co 1624/2018-104 ze dne 18. prosince 2018, Usnesení Krajského soudu v Praze č. j. 17 Co 382/2017 – 92 ze dne 23. ledna 2018, Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 24 Co 53/2017-89 ze dne 20. února 2017, Usnesení Krajského soudu v Praze č. j. 27 Co 201/2019 – 378 ze dne 10. října 2019 apod.

¹⁰ <https://crs.justice.cz/435-krome-namitky-ze-zalobce-proti-zalovanemu-ziskal-nepravou-drzbu-nebo-ze-jej-z-drzby-vypudil-jsou-vylouceny-vsechny-dalsi-namitky-zejmena-o-pravu-k-drzbe-o-povaze-drzby-nebo-o-eventualnich-na/>

¹¹ § 1007 odst. 1 OZ